

3. Козак Н. В. Дидактичні основи професійної підготовки майбутніх учителів у ФРН (II половина XVIII – кінець XX ст.) / Н. В. Козак: Автореф. дис... канд. пед. наук: К. – 2000. – 17 с.
4. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у країнах Західної Європи: спільність і розбіжності / Л. П. Пуховська // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 2. – С. 7 – 9.
5. Сакун Л. Г. Підготовка професійних кадрів у Німеччині / Л. Г. Скакун // Рідна школа. – 1998. – № 4. – С. 23 – 26.
6. Stover M. Studium in Deutschland / M. Stover . – Bonn: Kollen Druck und Verlag. – 1995. – 367 s.

Ірина Кушко

ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Виховання є однією з найважливіших функцій людського суспільства. Система виховання створює сприятливі умови для розвитку талантів та природних обдарувань кожної молодої людини. Відомо, що кожен народ має власну систему виховання, яка дає змогу *підростаючому* поколінню духовно розвиватися, приможувати кращі надбання своїх попередників та зберігати традиції.

Одним із найважливіших завдань сьогодення є формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, турботи про благо свого народу, почуття вірності, любові до Батьківщини, готовності до виконання громадянського обов'язку із захисту національних інтересів, незалежності України, сприяння становленню її як демократичної держави. Концепція реформування української школи закладає нові підходи до освітнього процесу, пропонуючи зорієнтуватися на формуванні ключових компетентностей через низку наскрізних змістових ліній, зокрема «громадянську відповідальність», яка сприятиме формуванню відповідального громадянина, готуватиме молодь до «ефективної та конструктивної участі у громадському житті» [1, с. 4-5].

Мета даної статті – схарактеризувати погляди Василя Сухомлинського на виховання молоді та висвітлити важливість його ідей для сьогодення.

Над проблемою виховання працювало багато педагогів, філософів та інших діячів: Г. Ващенко, О. Духнович, І. Огієнко, К. Ушинський, Г. Сковорода, С. Русова та ін. Одним з них був В.О. Сухомлинський, який вважав, що школа повинна виховувати у молоді бажання служити Батьківщині, активно трудитися і брати участь у суспільній діяльності. Він дуже цінував погляди Я. Коменського та К. Ушинського, які виділяли важливість у вихованні справжньої особистості. В. Сухомлинський творчо розвинув їх ідеї у своїй педагогічній діяльності та вони значно вплинули на його погляди.

Особливе значення в дослідженні питань виховання мають роботи В. Сухомлинського: «Серце віддаю дітям», «Як виховати справжню людину», «Методика виховання колективу», «Природа, праця, світогляд» та інші. У цих роботах Василь Олександрович висвітлював свої погляди на патріотичне, громадянське, трудове, моральне та естетичне виховання молоді.

Великий педагог писав: «... патріотичне виховання школярів доцільно здійснювати на загальнолюдських та національних цінностях, серед яких провідними є: любов до рідної землі, народу й Батьківщини, любов до найбільш рідних людей, членів сім'ї та родини, любов до рідної мови, шанобливе й бережливе ставлення до історії та культури українського народу, праця на благо свого народу й батьківщини» [2, с. 256]. Ці слова Василя Сухомлинського мають велике значення у виборі головних напрямів у вихованні підростаючого покоління. Адже виховання почуття патріотизму, активної громадянської позиції є одним із найважливіших пріоритетів сучасної школи.

В.О. Сухомлинський вважав, що підготовка учнів до праці є одним із основних виховних завдань навчального закладу. Зараз погляди педагога щодо трудового виховання як ніколи мають актуальність, так як безпосередня участь у волонтерській діяльності учнів та педагогів стали дієвим прикладом, що має значний вплив на формування світогляду молоді.

Система виховання школярів засобами слова, яку розробив В. Сухомлинський, є актуальною і зараз. Військові події в країні спонукають до необхідності вирішення проблеми виховання національно свідомих громадян, справжніх патріотів. Для того, щоб діти зрозуміли, що таке втрата на війні, уже у початкових класах слід знайомити учнів з творчою спадщиною Василя Сухомлинського, пропонувати для прочитання та колективного обговорення твори: «Соловейкове гніздо», «Вб'єте, спалите, але не переможете», «Пісня жайворонка», «Це сину, моє поле», «Стеблинка з рідної землі», «Це було на Дніпрі», «Батьків заповіт», «Може, він ще повернеться», «Сергійко жде відповіді від брата».

Для ефективного виховання в навчальному закладі необхідна постійна спільна робота вчителя та школяра для розвитку моральних норм та людських рис, таких як: любов до Батьківщини, примноження звичаїв свого народу, шанування традицій рідного краю.

Видатний педагог самим важливим завданням виховання вважав розвиток у дітей моральних та естетичних почуттів та якостей. Це спостерігається у назвах його статей та окремих розділів творів: «Радість і доброта», «Будьте доброзичливими», «Розуміння життя, добра і зла в ньому», «Про радість праці» та інші, в яких добро є основою морального виховання молоді.

Моральне виховання дитини є невід'ємною частиною розумового. «Розумове виховання, – пише В. Сухомлинський, – завжди було і буде однією з головних ланок навчально-виховного процесу» [3, с. 549].

Аналіз педагогічної спадщини Сухомлинського показує, що він мав великий досвід народного виховання, був добре обізнаний зі звичаями та культурою українського народу.

В. Сухомлинський одним з найважливіших засобів виховання вважав слово. На його думку, слово є важливим засобом пізнання навколишнього світу, впливу на почуття дитини, засобом спілкування та самовираження.

Ще одним важливим засобом виховання В. Сухомлинський вважав книгу. Він звертав увагу на особливе виховне значення книги для повноцінного розвитку дитини, радив звертати увагу на удосконалення вміння учнів читати та виділяти в тексті головне. Для навчання, розвитку та виховання молоді чи не найбільші можливості дає книга. Учень, який багато читає, володіє скарбом почуттів, думок, мо-

ральних понять. Якщо читання книги є осмисленим, вдумливим, то воно стає засобом розвитку людських почуттів та розуму.

До вибору дитячої літератури для читання педагог підходив особливо відповідально. Тому його літературно-педагогічна спадщина містить легенди, казки, оповідання, новели, які були написані для дітей та несуть у собі ті якості, без яких виховати справжню людину-громадянина неможливо. Важливе виховне значення В. Сухомлинський приділяв бесідам, але звертав увагу, що проводити їх слід так, щоб діти не здогадувалися, що це є засобом виховання.

Таким чином, творча спадщина Василя Олександровича Сухомлинського має глобальне науково-практичне значення на сучасному етапі пошуків нових шляхів реформування освіти. Він створив таку виховну систему, яка перекликається із завданнями нової української школи. Саме тому вивчення творчої спадщини вченого є й досі актуальним, тому вивчається і використовується на практиці широким колом науковців та вчителів-практиків.

Список використаної літератури:

1. Громадянська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів, 5-9 клас. Посібник для вчителя / Рафальська М., Боярчук О., Герасим Н. та ін. – Київ, 2017. – 136 с.
2. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О.Сухомлинський // Вибрані твори: у 5т. – К.: Радянська школа. – 1976. – Т.3 – С.7 –279.
3. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги / А. М. Бойко, В. Д. Бардінова та ін.; [Під заг. ред. А. М. Бойко]. – К.: ВД«Професіонал», 2004. – 576 с.

Анастасія Парада

ІДЕЇ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Г.ВАЩЕНКА

Як педагог, я не хочу давати рецептів бо кожна людина є своєрідна індивідуальність.

Г. Ващенко

На сучасному етапі розвитку держави, коли Україна розбудовує свою європейську державність, розвиток українського суспільства полягає у координації виховних зусиль усіх основних напрямків виховання, забезпечивши їх єдність та гармонійність. Головною метою у вихованні молоді є формування духовного, патріотичного, морально-етичного, фізичного, громадського виховання, як організованої української національної системи у розвитку особистості.

Ми знаємо багатьох видатних діячів, педагогів, які внесли великий вклад в історію щодо виховання молоді, та відомий видатний педагог, психолог, письменник, громадський діяч, професор Григорій Григорович Ващенко (1878-1967 рр.) є також великим творцем української національної системи виховання молоді. У педагогічній спадщині професора розкриваються ідеї духовного, патріотичного,